

ผลการวิจัยบุคลิกภาพทางการ เมืองของอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยครู
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

การศึกษาในบทนี้ จะเป็นการศึกษาวิเคราะห์บุคลิกภาพทางการเมืองของ
อาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยครูโดยเฉพาะ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ โดยเรา
จะแบ่งพิจารณาออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

1. บุคลิกภาพทางการเมืองของอาจารย์วิทยาลัยครู
2. บุคลิกภาพทางการเมืองของนักศึกษาวิทยาลัยครู
3. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการเมืองระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาของวิทยาลัยครู

การพิสูจน์สมมติฐานในแต่ละหัวข้อ จะพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
อิสระ (เช่น สถานภาพความเป็นอาจารย์ นักศึกษา เพศ สาขาวิชาที่สอนและสาขาวิชาที่เรียน)
กับตัวแปรตาม (คือ บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และแบบเผด็จการ) ว่าข้อเท็จ
จริงเป็นอย่างไร ทั้งนี้จะทำการวิเคราะห์ตามแนวตัวอย่างสมมติที่ได้อธิบายมาแล้วในตอนท้ายบทที่ 2

บุคลิกภาพทางการเมืองของอาจารย์วิทยาลัยครู

การทดสอบบุคลิกภาพทางการเมืองสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ ผู้วิจัยได้
แบ่งการพิจารณาวิเคราะห์ออกตามลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนี้คือ

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพความเป็นอาจารย์กับบุคลิกภาพทางการเมือง

1. สถานภาพความเป็นอาจารย์กับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

จากรายงานการวิจัยที่ได้อธิบายมาแล้วในบทที่ 3 และการค้นคว้าเอกสารใน
บทที่ 5 ทำให้เราทราบว่า บุคลิกภาพทางการเมืองของคนไทยโดยส่วนรวม มีลักษณะขัด
แย้งกันอยู่ในตัว แต่ส่วนใหญ่แล้วจะโน้มเอียงไปทางเผด็จการมากกว่าประชาธิปไตย และ
โดยที่อาจารย์วิทยาลัยครูก็เป็นประชาชนคนไทยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งน่าจะมีบุคลิกภาพทางการเมือง
ทำนองเดียวกับคนไทยทั่วไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้ง สมมติฐานที่ 1 ว่า "อาจารย์ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยค่อนข้างต่ำ"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้นสมมติฐานที่ 1 ที่ตั้งไว้จึงไม่เป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 8

ตารางแสดงจำนวนร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์วิทยาลัยครู	- (-)	- (-)	22.78(41)	71.11(128)	6.11(11)	100(180)	119.73

หมายเหตุ : ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 180 คน

จากข้อมูลในตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำสุดและค่อนข้างต่ำไม่มี แต่มีเฉพาะในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.78 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 71.11 และระดับสูงสุดร้อยละ 6.11 นอกจากนั้น คะแนนเฉลี่ย ของอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือ 119.73 คะแนน ยังตกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อีกด้วย ซึ่งชี้ให้เห็นว่า อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างสูงอย่างเห็นได้ชัด

ส่วนการที่บุคคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์ไม่เป็นที่พอใจของสมมติฐานที่ตั้งไว้คงจะเป็นเพราะว่า

ประการที่หนึ่ง ระบบการศึกษาและระบบการบริหารของวิทยาลัยครูในปัจจุบัน เปิดโอกาสให้อาจารย์มีอิสระและเสรีภาพในการเรียนการสอน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการของวิทยาลัยได้มากขึ้นกว่าแต่ก่อน กล่าวอย่างสั้น ๆ ก็คือ เสรีภาพทางวิชาการในวิทยาลัยครูมีมากขึ้น

ประการที่สอง ประสบการณ์ทางการเมืองในระยะ 6 - 7 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วง 3 ปีหลังเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 คือ ระหว่างวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึงวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2519 นั้น บรรยากาศทางการเมืองได้เอื้ออำนวยให้ประชาชนคนไทยกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งอาจารย์วิทยาลัยครูด้วยกันสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้อย่างกว้างขวาง ครั้นหลังวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 สิทธิและเสรีภาพที่เคยได้รับกลับถูกเหยียบย่ำ หรือถูกจำกัดอย่างเข้มงวดโดยคณะผู้บริหารประเทศ แต่ในระยะต่อมาคือหลังวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2519 บรรยากาศทางการเมืองเริ่มผ่อนคลายลงมาก จากเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระยะไล่เลี่ยกัน และมีลักษณะตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง เช่นนี้ ย่อมจะทำให้อาจารย์นำไปเปรียบเทียบวิเคราะห์และตระหนักถึงผลคือผลเสียว่า ระหว่างประชาธิปไตยกับเผด็จการนั้น ระบอบใดสามารถปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนได้มากกว่ากัน และระบอบใดนำมาซึ่งความคับแค้นใจให้กับประชาชน จากประสบการณ์ตรงทางการเมืองดังกล่าว น่าจะมีส่วนกระตุ้นให้อาจารย์มองเห็นคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยและกระตือรือร้นสนใจติดตามข่าวสารการเมืองมากขึ้น

ประการที่สาม อาจารย์วิทยาลัยครูเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีการศึกษาสูง ซึ่งน่าจะทำให้อาจารย์สามารถวิเคราะห์และเข้าใจปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมดีกว่ามวลชนไทยโดยทั่วไป

2. สถานภาพความเป็นอาจารย์กับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ ในทำนองเดียวกันกับการตั้งสมมติฐานที่ 1. ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานที่ 2 ว่า "อาจารย์ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการค่อนข้างสูง"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และโน้มเอียงไปทางค่อนข้างสูงเล็กน้อย ทั้งนี้สมมติฐานที่ 2. ที่ตั้งไว้จึงไม่เป็นจริง ส่วนการกระจายรอยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 9

ตารางแสดงจำนวนรอยละและ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูงสุด		
	33 - 59	60 - 86	87 - 111	112 - 138	139 - 165		
อาจารย์วิทยาลัยครู	1.67(3)	13.89(25)	59.44(107)	25.00(45)	- (-)	100(180)	100.87

หมายเหตุ : ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 180 คน

จากข้อมูลในตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการอยู่ในระดับต่ำสุดร้อยละ 1.67 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 13.89 ระดับปานกลางร้อยละ 59.44 และระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 25.00 ส่วนระดับสูงสุดไม่มี

นอกจากนั้นคะแนนเฉลี่ย ของอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ คือ 100.87 คะแนน ก็ตกอยู่ในระดับปานกลางด้วย จึงทำให้พอมั่นใจได้ว่า อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการอยู่ในระดับปานกลางและมีความโน้มเอียงไปทางเผด็จการค่อนข้างสูงเล็กน้อย

ส่วนเงื่อนไขที่ทำให้อาจารย์วิทยาลัยครูมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2. ตั้งไว้นั้น ก็คงจะเป็นเพราะสาเหตุเดียวกันกับที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนท้ายของการพิสูจน์สมมติฐานที่ 1.

ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่สอนกับบุคลิกภาพทางการเมืองของอาจารย์

1. สาขาวิชาที่สอนกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

โดยที่สาขาวิชาที่เรียนที่สอน คือสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับสาขาวิทยาศาสตร์นั้นมีลักษณะเนื้อหาวิชา วิธีการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ

ในสาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมค่านิยมของมนุษย์ ปรัชญาชีวิตและปัญหาของสังคม จริงอยู่แม้ว่าระบบการศึกษาในวิทยาลัยครูโดยทั่วไปจะยังคงมีลักษณะคล้ายคลึงอยู่มาก แต่ถ้ามองพิจารณาโดยละเอียดเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์แล้ว กล่าวได้ว่า ในสาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นั้น ระบบการศึกษามีลักษณะเปิดโอกาสให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถอภิปรายถกเถียงปัญหาและแสดงเหตุผลโต้แย้งกันได้มากกว่าสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนการสอนเช่นนี้ ย่อมจะทำให้อาจารย์และนักศึกษาเกิดความเคยชินกับการเรียนรู้โดยวิธีการอภิปรายถกเถียงและแสดงการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล นอกจากนั้นกิจกรรมทั้งในหลักสูตร นอกหลักสูตร หรือเสริมหลักสูตร ก็มักจะเน้นถึงการถกเถียงอภิปรายปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอีกด้วย เช่น การจกอภิปรายเรื่องปัญหาแรงงาน ปัญหาความยากจนของชาวไร่ชาวนา ตลอดจนปัญหาการเมืองและการปกครอง เป็นต้น

ส่วนทางด้านสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุเร่ธาตุ การคำนวณ และการทดลองในห้องปฏิบัติการ การเรียนการสอนก็ยึดถือกฎหรือทฤษฎีเป็นที่ตั้ง ทั้งนี้เพราะว่า ทฤษฎีทางด้านวิทยาศาสตร์มีลักษณะแน่นอนตายตัว ความรู้ส่วนใหญ่เป็นความรู้สากลหรือเป็นปรนัย (Objective) ลักษณะการเรียนการสอนในสาขาวิชานี้ จึงไม่มีลักษณะที่เปิดโอกาสให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้แสดงความคิดเห็น หรือถกเถียงปัญหาอย่างกว้างขวาง เช่น ในสาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นอกจากนั้น กิจกรรมต่าง ๆ ของสาขาวิชาทางด้านนี้ ก็มักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทดลองในห้องปฏิบัติการ ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับปัญหาของสังคมโดยตรง

จากลักษณะความแตกต่างกันทั้งด้านเนื้อหาและลักษณะการเรียนการสอนของสองสาขาวิชาดังกล่าวนี้ น่าจะทำให้อาจารย์ที่สอนในสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีโลกทัศน์และมองปัญหากว้างไกล มีจิตใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเข้าใจปัญหาการเมือง เศรษฐกิจและสังคมดีกว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 3 ไว้ว่า "อาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน หรืออยู่ในเกณฑ์เดียวกัน ดังนั้น สมมติฐานที่ 3 ที่ตั้งไว้ จึงไม่เป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 10

ตาราง เปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กับอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชาที่สอน	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	- (-)	- (-)	18.68 (17)	74.73 (68)	6.59 (6)	100 (91)	120.89
อาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์	- (-)	- (-)	26.97 (24)	67.41 (60)	5.62 (5)	100 (89)	118.54

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 91 คน และอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน 89 คน

$$(2) z_o = 1.37 \text{ และ } z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ อาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่มีอาจารย์คนใดเลยที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำสุด และระดับค่อนข้างต่ำ แต่มีเฉพาะในระดับปานกลาง ค่อนข้างสูง และสูงสุด คือร้อยละ 18.68, 74.73 และ 6.59 ตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ก็ไม่มีอาจารย์คนใดเลยที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำสุดและค่อนข้างต่ำ เช่นเดียวกัน แต่มีเฉพาะในระดับปานกลาง ค่อนข้างสูง และสูงสุด คือร้อยละ 26.97, 67.41 และ

5.62 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ทั้งสองสาขาวิชา คือ 120.89 กับ 118.54 คะแนนนี้แล้ว จะเห็นได้ว่ามีค่าแตกต่างกันเพียง 2 คะแนนเศษ ๆ เท่านั้น ซึ่งนับว่าแตกต่างกันน้อยมาก

อย่างไรก็ตาม เมื่อเรานำคะแนนข้อมูลของอาจารย์ทั้งสองสาขาวิชานี้ไปทำการทดสอบ Z -test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า Z_c จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ปรากฏว่าค่า Z_c จากการคำนวณเปรียบเทียบ (คือเท่ากับ 1.37) มีค่าน้อยกว่าค่า Z_c จากตารางมาตรฐาน ซึ่งนั่นหมายความว่า บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์ทั้งสองสาขาวิชา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนการที่บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานาวิทยาศาสตร์ ไม่มีความแตกต่างกันนั้น คงจะเป็นเพราะว่า

ประการที่หนึ่ง อาจารย์วิทยาลัยครูทั้งสองสาขาวิชา มีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับปริญญาตรี และปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่

ประการที่สอง อาจารย์ทั้งสองสาขาวิชา มีอาชีพสอนหนังสือหรืออาชีพครู เช่นเดียวกัน ซึ่งย่อมจะทำให้มีมองปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมใกล้เคียงกัน

ประการที่สาม สังคมในวิทยาลัยครู เป็นสังคมที่ค่อนข้างแคบ และในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งก็มีจำนวนอาจารย์ไม่มากนัก ทำให้อาจารย์ทั้งสองสาขาวิชา มีโอกาสได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในด้านต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด กว้างขวาง จึงน่าจะทำให้อาจารย์ของวิทยาลัยครูมีทัศนคติ ความถือความเชื่อและก่านิยมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

2. สาขาวิชาที่สอนกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ เกี่ยวพันกับการตั้งสมมติฐานที่ 3 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 4 ว่า "อาจารย์ที่สอนวิชาทางคานามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่าอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานาวิทยาศาสตร์"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางกานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่าอาจารย์ที่สอนวิชาทางกานวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้สมมติฐานที่ 4 ที่ตั้งไว้จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางกานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับอาจารย์ที่สอนวิชาทางกานวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 11

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของอาจารย์ที่สอนวิชาทางกานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับอาจารย์ที่สอนวิชาทางกานวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชาที่สอน	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	2.20(2)	18.68(17)	62.64(57)	16.48(15)	- (-)	100(91)	97.18
อาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์	1.21(1)	8.99(8)	56.18(50)	33.71(30)	- (-)	100(89)	104.64

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์ที่สอนวิชาทางกานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 91 คน และอาจารย์ที่สอนวิชาทางกานวิทยาศาสตร์ จำนวน 89 คน

$$(2) Z_c = 3.30 \text{ และ } Z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทาง คำนวณมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างต่ำเล็กน้อย คือ ระดับต่ำสุดร้อยละ 2.20 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 18.68 ระดับปานกลางร้อยละ 62.64 และระดับค่อนข้างสูง ร้อยละ 16.48 ส่วนระดับสูงสุดไม่มี สำหรับ อาจารย์ที่สอนวิชาทาง คำนวณวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน แต่โน้มเอียง ไปทาง คำนวณสูงค่อนข้างมาก คือระดับต่ำสุดร้อยละ 1.21 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 8.99 ระดับปานกลางร้อยละ 56.18 และระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 33.71 ส่วนระดับสูงสุดไม่มี เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ทั้งสองสาขาวิชา คือ 97.18 กับ 104.64 คะแนนนี้แล้ว จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทาง คำนวณมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทาง คำนวณวิทยาศาสตร์ ถึง 7.46 คะแนน ซึ่งนับว่าแตกต่างกันมากพอสมควร

อย่างไรก็ตาม เมื่อเรานำคะแนนข้อมูลของอาจารย์ทั้งสองสาขาวิชานี้ไปทำการทดสอบเปรียบเทียบ โดยวิธี $Z - test$ โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า Z_c จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ปรากฏว่าค่า Z_o จากการคำนวณเปรียบเทียบ (คือเท่ากับ 3.30) มีค่ามากกว่าค่า Z_c จากตารางมาตรฐาน ซึ่งนั่นหมายความว่า บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของอาจารย์ทั้งสองสาขาวิชา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การที่อาจารย์ที่สอนวิชาทาง คำนวณมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่าอาจารย์ที่สอนวิชาทาง คำนวณวิทยาศาสตร์นั้น คงเป็นเพราะว่า สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีเนื้อหาวิชาและวิธีการ เรียนการสอนมีลักษณะ เปิดกว้างสามารถอภิปรายถกเถียงปัญหากันได้อย่างกว้างขวาง อันเป็นการสร้างนิสัยให้อาจารย์ที่สอนวิชาทาง คำนวณนี้มีจิตใจเปิดกว้าง ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของคนอื่นที่แตกต่างไปจากตน ซึ่งต่างจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ที่วิธีการ เรียนการสอนและเนื้อหาวิชามักจะถือเอาหลักเกณฑ์หรือทฤษฎีที่แน่นอนตายตัว ไม่เปิดช่องให้ถกเถียงหรือยอมรับฟัง ความคิดเห็นที่แตกต่างออกไปจากกฎเกณฑ์นั้น ๆ

โดยง่าย ลักษณะนิสัยเช่นนี้ เป็นลักษณะร่วมที่สำคัญประการหนึ่งของผู้มีบุคลิกภาพแบบอนุรักษนิยมและแบบอำนาจนิยม ¹

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเพศกับบุคลิกภาพทางการเมืองของอาจารย์

1. สถานภาพทางเพศกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

จากผลงานการวิจัยของนักวิชาการจำนวนมากระบุว่า สถานภาพทางเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีทัศนคติ กานิยม หรือบุคลิกภาพทางการเมืองแตกต่างกัน เป็นคนว่า รายงานการวิจัยของแอลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba) ซึ่งได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองของประชาชนใน 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และ เม็กซิโก พบว่า ชายส่วนใหญ่มีความสนใจในด้านข่าวสารการเมืองมากกว่าหญิง ² ซึ่งการมีข่าวสารการเมืองนี้เองมีส่วนทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกหรือรสนิยมและสนใจเข้าไปร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ³ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมแบบจารีตประเพณี บทบาททางการเมืองของชายกับหญิงจะมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ⁴ นอกจากนั้นผลงานการวิจัยของ จำเนียร แสงสว่าง ก็พบว่า นิสิตชายส่วนใหญ่มีทัศนคติแบบหัวก้าวหน้า และรุนแรงมากกว่านิสิตหญิง ซึ่งส่วนใหญ่มี

1 William F. Stone, The Psychology of Politics, pp. 153-154

2 Gabriel A. Almond and Sidney Verba, The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations, p. 393.

3 Ibid., p. 398.

4 See Kate Millett, Sexual Politics (New York: Doubleday, 1970), part 1, especially pp.23 - 24.

ทัศนคติแบบพวกหัวเก่า กล่าวคือนิสิตหญิงมีความกลัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมมากกว่า นิสิตชาย¹ หรือการวิจัยของวงศ์ เลิศไพศาล และเรืออากาศโทไกรวุธ จิระบุตร ก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน คือพบว่านิสิตนักศึกษาชายมีความรู้ความเข้าใจ กระตือรือร้นและสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง²

นอกจากนั้น จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารในบทที่ 5 ที่ผ่านมา ทำให้ทราบว่า สังคมไทยเป็นสังคมแบบจารีตประเพณี ถึงแม้ในปัจจุบันค่านิยมบางอย่างจะเปลี่ยนไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วยังคงอยู่ในรูปเดิม คือเหมือนกับสมัยเมื่อ 50 ปีที่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมที่ว่า "ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง" ซึ่งชายมักจะได้รับการยกย่องมากกว่าหญิง โดยถือว่าชายเป็นผู้นำและหญิงเป็นผู้ตาม นอกจากนั้นหญิงไทยยังถูกอบรมสั่งสอนให้เป็นคนนิ่งเฉยต่อความไม่พอใจ ยอมรับและปฏิบัติตามสามีเกือบทุกอย่าง เมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นมักจะ เป็นหน้าที่ของสามีเป็นผู้ตัดสินใจในปัญหานั้น ๆ โดยทั่วไปแล้วหญิงไทยมักจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี สนใจเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการบ้านการเรือนหรืออยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน คอยปรนนิบัติรับใช้สามีและเลี้ยงดูบุตร หรือที่เรียกว่า "แม่ศรีเรือน" ในสายตาของคนไทยทั่วไป ภรรยาที่คิ้นไม่ควรจะโต้เถียงผู้เป็นสามี แต่ควรเชื่อฟังและยอมตามสามี และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การอบรมกล่อมเกล่าในระดับครอบครัวก็มักจะทำให้สตรีแก่ช่ายมากกว่าหญิง ชายอาจจะไปไหน ๆ ไล่ตามสะควกหรือแสดงกริยาอาการอย่างไร ก็มักจะไม่มีการติฉินนินทาว่ากล่าว แต่ถาหญิงทำเช่นนั้นบ้างก็อาจจะถูกติฉินนินทาในทางเสียหายได้โดยง่าย

¹ จำเนียร แสงสว่าง, "ทัศนคติต่อการเมืองและปัญหาสังคมเศรษฐกิจ : ศึกษาเปรียบเทียบนิสิตปีที่ 4 คณะรัฐศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519, หน้า 169.

² วงศ์ เลิศไพศาล, "วัฒนธรรมทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, บทคัดย่อ. : และเรืออากาศโทไกรวุธ จิระบุตร, "ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย." บทคัดย่อ, และหน้า 253.

เมื่อลักษณะค่านิยมของสังคมไทยเป็นเช่นนี้ จึงน่าจะมีส่วนทำให้ชายไทยมีบุคลิกภาพทางการเมืองที่เื้อ้ออำนวยต่อระบอบประชาธิปไตยมากกว่าหญิง และในทางตรงกันข้ามหญิงไทยก็น่าจะมีบุคลิกภาพทางการเมืองที่เกื้อหนุนต่อระบอบเผด็จการมากกว่าชาย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 5 ไว้ว่า "อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่าอาจารย์หญิง"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ชายกับอาจารย์หญิงมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันหรืออยู่ในเกณฑ์เดียวกัน ดังนั้น สมมติฐานที่ 5 ที่ตั้งไว้จึงไม่เป็นจริง ส่วนการกระจายรอยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 12

ตารางเปรียบเทียบรอยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานะภาพทางเพศ	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์ชาย	- (-)	- (-)	18.63(19)	72.55(74)	8.82(9)	100(102)	120.86
อาจารย์หญิง	- (-)	- (-)	28.21(22)	69.23(54)	2.56(2)	100(78)	118.24

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์ชายจำนวน 102 คน และอาจารย์หญิง จำนวน 78 คน

(2) $Z_c = 1.54$ และ $Z_t = 1.96$

จากข้อมูลในตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมี
 มุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ ไม่มีอาจารย์
 ชายคนใดเลยที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำสุดและค่อนข้างต่ำ แต่มี
 เฉพาะในระดับปานกลางร้อยละ 18.63 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 72.55 และระดับสูงสุดร้อยละ
8.82 ส่วนอาจารย์หญิงก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน แต่มีเฉพาะในระดับปานกลางร้อย
 ละ 28.21 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 69.23 และระดับสูงสุดร้อยละ 2.56 และเมื่อพิจารณา
 คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชาย คือ 120.86 คะแนน และอาจารย์หญิง คือ 118.24 คะแนน
 แล้ว จะเห็นว่าคะแนนแตกต่างกันเพียง 2.62 คะแนนเท่านั้น ซึ่งนับว่าแตกต่างกันน้อยมาก

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิงไปทำการ
 ทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี Z - test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า Z_c
 จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ปรากฏว่าค่า Z_c จากการคำนวณเปรียบเทียบ (คือ
 เท่ากับ 1.54) มีค่าน้อยกว่าค่า Z_c จากตารางมาตรฐาน ซึ่งนั่นหมายความว่า บุคลิกภาพ
 ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญ

การที่อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง โดยส่วนรวม มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบ
 ประชาธิปไตยในระดับเดียวกันหรือไม่แตกต่างกันนั้น คงเป็นเพราะว่า

ประการแรก ปัจจุบันสตรีไทยได้รับการยกฐานะให้มีสิทธิเสรีภาพและสถานภาพ
 หักเทียมชาย ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพการงาน บทบาททางสังคม การหารายได้เลี้ยงครอบครัว
 การตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตลอดจนการมีสิทธิมีส่วนในทางการเมือง และนับวัน
 บทบาทของสตรีไทยจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ;

ประการที่สอง อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงของวิทยาลัยครู โดยเฉลี่ยแล้ว
 มีการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ปริญญาตรีกับปริญญาโท ซึ่งระดับการศึกษานั้นน่าจะมีส่วน
 ทำให้อาจารย์ทั้งชายและหญิงมีโลกทัศน์หรือมองปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไม่
 แตกต่างกัน

ประการที่สาม ทั้งอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงต่างก็มีอาชีพสอนหนังสือหรืออาชีพครูเหมือนกัน ซึ่งโดยลักษณะอาชีพที่เหมือนกันนี้ ย่อมจะทำให้มีทัศนภาพทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมใกล้เคียงกัน

2. สถานภาพทางเพศกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ

กวยเหตุผลในทำนองเดียวกันกับการตั้งสมมติฐานที่ 5 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 6 ไว้ว่า "อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่าอาจารย์หญิง"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่าอาจารย์หญิง คำนับสมมติฐานที่ 6 ที่ตั้งไว้จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายรอยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 13

ตารางเปรียบเทียบรอยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของอาจารย์ชายและ
อาจารย์หญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่างจำแนก	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด	กอนข้างต่ำ	ปานกลาง	กอนข้างสูง	สูงสุด		
ความสถานภาพทางเพศ	33 - 59	60 - 86	87 - 111	112 - 138	139 - 165		
อาจารย์ชาย	2.94(3)	15.69(16)	61.76(63)	19.61(20)	- (-)	100(102)	98.33
อาจารย์หญิง	- (-)	11.54(9)	56.41(44)	32.05(25)	- (-)	100(78)	104.18

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์ชายจำนวน 102 คน และอาจารย์หญิง จำนวน 78 คน

$$(2) Z_c = 2.55 \text{ และ } Z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 13 และให้เห็นว่า อาจารย์ชายส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ มีความโน้มเอียงไปทางค่านสูงและค่านต่ำไล่เลี่ยกัน คือ ระดับต่ำสุดร้อยละ 2.94 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 15.69 ระดับปานกลางร้อยละ 61.76 และระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 19.61 ส่วนระดับสูงสุดไม่มี สำหรับอาจารย์หญิง ส่วนใหญ่ก็มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน แต่มีความโน้มเอียงไปทางเผด็จการค่อนข้างสูงอย่างเห็นได้ชัดคือ ระดับต่ำสุดไม่มี ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 11.54 ระดับปานกลางร้อยละ 56.41 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 32.05 ส่วนระดับสูงสุดไม่มี เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชายคือ 98.33 คะแนน กับของอาจารย์หญิงคือ 104.18 คะแนน จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชายต่ำกว่า 4.15 คะแนน ซึ่งนับว่ามากพอสมควร

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิงไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี Z - test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า Z_t จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ปรากฏว่าค่า Z_o ที่ได้จากการคำนวณเปรียบเทียบ (คือเท่ากับ 2.55) มีค่ามากกว่าค่า Z_t จากตารางมาตรฐาน ซึ่งนั่นหมายความว่า อาจารย์ชายกับอาจารย์หญิงมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่าอาจารย์หญิง

การที่เป็นเช่นนี้คงจะเนื่องมาจากอิทธิพลแห่งการอบรมกล่อมเกล้าของสถาบันในสังคมไทย โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวที่อบรมสั่งสอนและสร้างค่านิยมให้ชายมีอิสระ และเป็นตัวของตัวเองมากกว่าหญิง ในขณะที่หญิงไทยถูกปลูกฝังให้เป็นคนเรียบร้อยนุมนวล ยอมโอนอ่อนผ่อนตามฝ่ายชาย โดยเฉพาะผู้เป็นสามีหรือผู้มีอำนาจเหนือกว่า คอยเป็นผู้ตามที่ดี ไม่กล้าแสดงการโต้เถียงขัดแย้ง และเชื่อมั่นในความเป็นผู้ชายของชาย ฯลฯ ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะทำให้มีส่วนทำให้อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่าอาจารย์หญิง

บุคลิกภาพทางการเมืองของนักศึกษาวิทยาลัยครู

ในการทดสอบบุคลิกภาพทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา เราจะใช้วิธีเดียวกันกับแนวทาง การทดสอบบุคลิกภาพทางการเมืองของกลุ่มอาจารย์ดัง กล่าวมาแล้ว กล่าว คือ จะแยกพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่กำหนดไว้ในสมมติฐาน ดังนี้คือ

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพความเป็นนักศึกษากับบุคลิกภาพทางการเมือง

1. สถานภาพความเป็นนักศึกษากับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารในบทที่ 5 ทำให้เราทราบว่า สถานันต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนไทย อาทิ สถาบันครอบครัวก็ดี สถาบันการศึกษาก็ดี สถาบันศาสนาก็ดี และสถาบันราชการก็ดี ล้วนแล้วแต่มีส่วนปลูกฝังจิตใจเยาวชนไทยให้มีความโน้มเอียงไปในทางสนับสนุนเผด็จการมากกว่าประชาธิปไตยเกือบทั้งสิ้น เช่น อบรมสั่งสอนให้เยาวชนเป็นคนสุภาพ เรียบร้อย อ่อนน้อม ยอมตามผู้ใหญ่ เคารพเชื่อฟังในระบบอาวุโส ไม่ควรโต้เถียงผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่า เชื่อฟังและปฏิบัติตามอำนาจเบื้องบน ฯลฯ การอบรมกล่อมเกลายาวชนในลักษณะเช่นนี้ สถาบันครอบครัวจะมีบทบาทมากที่สุด รองลงไปคือสถาบันราชการและสถาบันศาสนา ส่วนสถาบันการศึกษาแม้จะไม่อบรมสั่งสอนให้เยาวชนมีจิตใจเป็นเผด็จการโดยตรง แต่ก็ไม่มีอิทธิพลพอที่จะลบล้างความคิด ความเชื่อและค่านิยมแบบล้าหลังที่ถูกปลูกฝังมาจากสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันราชการได้มากนัก นอกจากนั้นรายงานการวิจัยของ ดร.สมชัย รัทวิจิตร และคณะ กับ ดร.บรรพต วีระสัย และคณะ ที่ได้ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ผลการวิจัยก็เป็นไปในทำนองเดียวกันคือ เยาวชนไทยทั้งสองภาคมีทัศนคติและค่านิยมทางการเมือง โนมเอียงไปในทางสนับสนุนเผด็จการมากกว่าประชาธิปไตยทำนองเดียวกัน

เมื่อเป็นดังนี้ นักศึกษาวิทยาลัยครูซึ่งเป็นเยาวชนไทยกลุ่มหนึ่งที่ได้รับการอบรมกล่อมเกลายจากสถาบันของสังคมในลักษณะอำนาจนิยมคล้ายคลึงกัน จึงน่าจะมีโลกทัศน์และบุคลิกภาพทางการเมือง เช่นเดียวกับเยาวชนไทยทั่วไป

ภัยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 7 ไว้ว่า "นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างต่ำ"

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และโน้มเอียงมาทางระดับปานกลาง ดังนั้นสมมติฐานที่ 7 ที่ตั้งไว้ จึงไม่เป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 14

ตารางแสดงจำนวนร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
นักศึกษาวิทยาลัยครู	- (-)	0.37(2)	44.96(24)	53.73(288)	0.93(5)	100(536)	113.55

หมายเหตุ : ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 536 คน

จากข้อมูลในตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และโน้มเอียงมาทางระดับปานกลาง กล่าวคือ ระดับต่ำสุดไม่มี ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 0.37 ระดับปานกลางร้อยละ 44.96 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 53.73 และระดับสูงสุกร้อยละ 0.93 เมื่อ

พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยคือ 112.55 คะแนน ก็ตกอยู่ในช่วงระดับค่อนข้างสูง จึงทำให้มั่นใจได้ว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างสูง

ส่วนการที่นักศึกษาวิทยาลัยครูมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างสูงนั้น คงจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการดังนี้คือ

ประการแรก นักศึกษาวิทยาลัยครู เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาสูงและแตกต่างจากมวลชนทั่วไป กล่าวคือ นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้วิชาการแบบตะวันตกโดยเฉพาะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ ซึ่งบรรจุหลักสูตรเนื้อหาในเรื่องกลไกของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไว้มากพอสมควร เช่น วิชารัฐ 101 พื้นฐานการปกครองและการเมืองไทย รัฐ 211 กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายสำหรับประชาชน รัฐ 441 ลัทธิการเมืองและลัทธิเศรษฐกิจ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งวิชาเหล่านี้ ย่อมจะทำให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในปัญหาการบ้านการเมือง และผลักดันให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นสนใจอยากจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประการที่สอง ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง จะมีชมรมหรือองค์การของนักศึกษามากมาย ซึ่งชมรมหรือองค์การเหล่านี้ มีกิจกรรมในลักษณะเดียวกันกับกระบวนการเมืองแบบประชาธิปไตย เช่น มีการเลือกผู้นำ การตัดสินใจปัญหาด้วยคะแนนเสียงข้างมาก การอภิปรายถกเถียงปัญหา ฯลฯ ซึ่งวิธีการดังกล่าวก็เท่ากับเป็นการฝึกฝนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ประชาธิปไตยในทางปฏิบัติกันเอง กิจกรรมของนักศึกษาเหล่านี้ย่อมจะทำให้ นักศึกษามีลักษณะนิสัยและค่านิยมในลักษณะเกื้อหนุนต่อระบอบประชาธิปไตย

ประการที่สาม นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 เป็นต้นมา นักศึกษามหาวิทยาลัยได้ค่อย ๆ ขยายบทบาททางการเมืองและสังคมกล้าแข็งมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ภายหลังการจัดตั้งศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยขึ้น เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513¹ นักศึกษามหาวิทยาลัยสามารถเคลื่อนไหวประสบผลสำเร็จหลายครั้งโดยมีประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ให้ความสนับสนุนอย่างกว้างขวาง² ในระยะต่อมาบทบาทของนักศึกษามีได้จำกัดอยู่เฉพาะในหมู่นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ได้ขยายไปถึงนักศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ด้วย โดยเฉพาะในช่วงหลังวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึงวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2519 นั้น นักศึกษาวิทยาลัยครูในขอบเขตทั่วประเทศได้เข้าไปมีบทบาททางการเมืองและสังคมน่วมกับนักศึกษามหาวิทยาลัย และประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งบทบาทของนักศึกษามหาวิทยาลัยครูดังกล่าวนี้ ย่อมจะมีส่วนทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยครู มีจิตใจหรือทัศนคติและค่านิยมทางการเมือง เชื่ออำนาจต่อระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก

ประการสุดท้าย การโค่นล้มรัฐบาลเผด็จการทหารของจอมพลถนอม กิตติขจร เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 และนำมาซึ่งระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในช่วงปี พ.ศ. 2516 - 2519 นั้น นักศึกษามหาวิทยาลัยครูก็มีส่วนร่วมอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน เช่นในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2516 นักศึกษามหาวิทยาลัยครูนครราชสีมาก็ได้หยุดเรียนเปิดอภิปรายโจมตีรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร กรณีรัฐบาลทำการจับกุมกลุ่มผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญ หรือในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2516 นักศึกษามหาวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ก็ได้จัดไฮปาร์คที่หน้าวิทยาลัยครูอุบลฯ โจมตีรัฐบาลและสนับสนุนศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา ที่เรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัวกลุ่มผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญ เป็นต้น³ ผลสำเร็จแห่งการรวมพลังโค่นล้มรัฐบาลเผด็จการครั้งนั้น ย่อมจะทำให้ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยครูมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าคัดค้านอำนาจเผด็จการที่วุ่นวายนี้ ก็คือ ลักษณะของผู้ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั่นเอง

1 ทันทำรวจจหรือนันต์ เสนาพันธ์และคณะ, ก๊วยเทวค้ำ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : ทรนกร : โรงพิมพ์พิชเชตตฉ 2516) หน้า 47.

2 เรื่องเดียวกัน, หน้า 54-67.

3 เรื่องเดียวกัน, หน้า 142 และ 149.

2. สถานภาพความเป็นนักศึกษา กับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ
 ภาย เหตุผลในทำนอง เกี่ยวกับการ ตั้งสมมติฐานที่ 7 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 8
 ว่า "นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ ค่อนข้างสูง"

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ
อยู่ในระดับปานกลาง โดยโน้มเอียงไปทาง ค่อนข้างสูงอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้น สมมติฐานที่ 8
 ที่ตั้งไว้ จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่มีบุคลิกภาพ
 ทางการ เมืองแบบเผด็จการในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการ
 ตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 15

ตารางแสดงจำนวนร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของนักศึกษาที่มี
บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนน เฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
นักศึกษาวิทยาลัยครู	- (-)	3.36(18)	50.19(269)	45.89(246)	0.56(3)	100(536)	110.03

หมายเหตุ : ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวน
 ทั้งสิ้น 536 คน

จากข้อมูลในตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มี
 บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการอยู่ในระดับปานกลาง และโน้มเอียงไปทางค่านสูง
 ค่อนข้างมาก กล่าวคือ ระดับต่ำสุดไม่มี ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 3.36 ระดับปานกลาง

ร้อยละ 50.19 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 45.89 และระดับสูงสุดร้อยละ 0.56 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยคือ 110.03 คะแนน ก็ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเราจึงอาจจะสรุปได้ว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างสูง

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการในระดับค่อนข้างสูงและสูงสุดรวมกัน มีจำนวนถึงร้อยละ 46.45 ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่สูงมากที่สุดเท่าที่เกี่ยว การที่เป็นเช่นนี้คงจะเนื่องมาจากอิทธิพลการอบรมกล่อมเกลารของสถาบันต่าง ๆ ในสังคมไทยตั้งแต่ยุคใดกล่าวมาแล้วนั่นเอง และจากตัวเลขดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าอิทธิพลของสถาบัน การศึกษามีส่วนลบล้าง ทัศนคติ ความคิด ความเชื่อและก่านิยมของนักศึกษาวิทยาลัยครูน้อยมาก จึงทำให้นักศึกษาเกือบครึ่งหนึ่งมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ ค่อนข้างสูง

ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาเอกที่เรียนกับบุคลิกภาพทางการ เมือง ของนักศึกษา

1. สาขาวิชาเอกที่เรียนกับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตย

ทศยเหตุผลท่านเอง เกี่ยวกันกับการตั้งสมมติฐานที่ 3 ดัง กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 9 ว่า "นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์"

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ ดังนั้น สมมติฐานที่ 9 ที่ตั้งไว้ จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 16

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชาเอกที่เรียน	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
นักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	- (-)	- (-)	41.15(100)	58.03(14)	0.82(2)	100(243)	114.5
นักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์	- (-)	0.68(2)	48.12(41)	50.17(47)	1.03(3)	100(293)	112.7

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 243 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ 293 คน

$$(2) Z_c = 2.11 \text{ และ } Z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในลักษณะที่แตกต่างกันพอสมควร กล่าวคือ นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำสุด และค่อนข้างต่ำไม่มี แต่มีเฉพาะระดับปานกลางร้อยละ 41.15 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 58.03 และระดับสูงสุดร้อยละ 0.82 ส่วนนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำสุดไม่มี แต่มีเฉพาะค่อนข้างต่ำร้อยละ 0.68 ระดับปานกลางร้อยละ 48.12 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 50.17 และระดับสูงสุดร้อยละ 1.03 และเมื่อพิจารณาหาค่าคะแนนเฉลี่ยของ

นักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาจะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คือ 114.56 คะแนน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์คือ 112.70 คะแนน เพียงเล็กน้อยคือ 1.86 คะแนน

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชานี้ ไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z -test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า z_t จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ปรากฏว่าได้ค่า z_o จากการคำนวณเปรียบเทียบ (คือเท่ากับ 2.11) มีค่ามากกว่าค่า z_t จากตารางมาตรฐาน ซึ่งนั่นหมายความว่า นุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การที่นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีนุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์นั้นแสดงว่าสาขาวิชาที่เรียน เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้ศึกษามีนุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้มีลักษณะสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดร.สุจิต บุญบงการ และของ เรืออากาศโทไกรวุธ จิระบุตร ดังได้เคยกล่าวมาแล้วในบทที่ 3

2. สาขาวิชาเอกที่เรียนกับนุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ

เหตุผลส่วนตัวของ เคียวกันกับการตั้งสมมติฐานที่ 3 และ 9 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 10 ว่า "นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีนุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์"

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์มีนุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ ไม่แตกต่างกัน หรืออยู่ในเกณฑ์เดียวกัน ดังนั้น สมมติฐานที่ 10 ที่ตั้งไว้จึงไม่เป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีนุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ

ในระดับต่าง ๆ มีดังนี้ในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 17

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน	ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
นักศึกษาคานมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	- (-)	2.47(6)	51.03(124)	45.27(110)	1.23(3)	100(243)	109.0
นักศึกษาคานวิทยาศาสตร์	- (-)	4.09(12)	49.49(145)	46.42(136)	- (-)	100(293)	110.0

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมี นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 243 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ จำนวน 293 คน

$$(2) z_c = 0.48 \text{ และ } z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาทั้งสองสาขามีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ ในลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการในระดับต่ำสุดไม่มี แต่มีเฉพาะระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 2.47 ระดับปานกลางร้อยละ 51.03 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 45.27 และระดับสูงสุดร้อยละ 1.23 ส่วนนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์

ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการในระดับต่ำสุดไม่มี แต่มีเฉพาะระดับค่อนข้างต่ำ รอยละ 4.09 ระดับปานกลางรอยละ 49.49 ระดับค่อนข้างสูงรอยละ 46.42 และระดับ สูงสุดไม่มี เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชานี้ จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คือ 109.75 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์คือ 110.27 คะแนน เพียงเล็กน้อย เท่านั้นคือ 0.52 คะแนน

นอกจากนั้นเมื่อนำคะแนนข้อมูลของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชานี้ไปทำการทดสอบเปรียบเทียบ โดยวิธี z -test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า z_c จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ปรากฏว่าได้ค่า z_o จากการคำนวณเปรียบเทียบ (คือเท่ากับ 0.48) มีค่าน้อยกว่าค่า z_c จากตารางมาตรฐาน ซึ่งนั่นหมายความว่า บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาทั้งสองสาขาคงกล่าว ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การที่นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการไม่แตกต่างกันนั้น คงจะเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง นักศึกษาวิทยาลัยครูไม่ว่าจะเป็นสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หรือสาขาวิทยาศาสตร์ ต่างก็ได้รับการอบรมกล่อมเกลาจากสถาบันสังคมไทยให้มีลักษณะอันอาจนิยมเหมือน ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันราชการ ส่วนสถาบันการศึกษาในระดับวิทยาลัยครูแม้จะไม่ได้อบรมสั่งสอนให้นักศึกษามีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการโดยตรง แต่ก็ไม่สามารถดลบล้างค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทยได้หมดสิ้น

ประการที่สอง วิธีการเรียนการสอน หรือการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูทั้งสองสาขาวิชา มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ การสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่ยังคงเน้นให้นักศึกษาท่องจำและจดตามคำบอกกล่าว แทนที่จะเปิดโอกาสให้นักศึกษา

ใค้อภิปราชดกเถียงปัญหากันอย่างกว้างขวาง วิธีการเรียนการสอนดังกล่าวย่อมจะทำให้ นักศึกษาขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง มีจิตใจคับแคบ เชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้ที่มีความรู้มากกว่า หรือมีอำนาจเหนือกว่า ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเป็นของตนเอง เหมือน ๆ กัน

ประการที่สาม ค่านิยมของสังคมไทยนั้น ถือว่าครู เป็นปูชนียบุคคล หรือทิศเบื้องหน้า ดังนั้นผู้มีอาชีพครูจะต้องวางตนเป็นกนสุภาพเรียบร้อย ระวังการแสดงกริยามารยาท ในทุก ๆ ด้าน เป็นผู้ที่มีสมณะ อุดหนุนเก็บกอดความรู้สึกของตนไว้ หลีกเลี่ยงปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งหน้าเท่าที่สามารถจะกระทำได้ ฯลฯ เมื่อค่านิยมของสังคมไทยเป็นเช่นนี้ ย่อมจะส่งผลให้ การอบรมสั่งสอนด้านจริยธรรมในสถาบันวิทยาลัยครูระหนักถึงค่านิยมดังกล่าว นั่นก็คือการปลูกฝังจิตใจนักศึกษาซึ่งกำลัง เตรียมตัวจะออกไปเป็นครูในอนาคตไม่ว่าจะเป็นสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ หรือสาขาวิทยาศาสตร์ ให้คำนึงถึงค่านิยมของสังคมไทย อันมีลักษณะอำนาจนิยมเหมือน ๆ กัน

จากเหตุผลทั้งสามประการดังกล่าวนี้ น่าจะมีส่วนทำให้นักศึกษาทั้งสองสาขาวิชา ในวิทยาลัยครูมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการไม่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเพศกับบุคลิกภาพทางการ เมืองของนักศึกษา

1. สถานภาพทางเพศกับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตย

ดังได้เคยกล่าวมาแล้วว่า สถานภาพทางเพศก็เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ชายกับหญิงมีทัศนคติและค่านิยมทางการ เมืองแตกต่างกัน จากรายงานการศึกษาวิจัยหลายฉบับก็ระบุตรงกันว่า ชายส่วนใหญ่มักจะมีภาวะกระตือรือร้นสนใจในกิจการบ้านเมือง และมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากกว่าหญิง

ดังนั้นจึงได้ตั้งสมมติฐานที่ 11 ไว้ว่า "นักศึกษายชายมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาหญิง"

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า
นักศึกษาหญิง ทั้งนี้สมมติฐานที่ 11 จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ย
ของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ
มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 18

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง
ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่างจำแนก ตามสถานภาพทาง เพศ	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนน เฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
นักศึกษาชาย	- (-)	0.35(1)	36.80(106)	61.46(177)	1.39(4)	100(288)	115.39
นักศึกษาหญิง	- (-)	0.40(1)	54.44(135)	44.76(111)	0.40(1)	100(248)	111.40

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมี
นักศึกษาชาย จำนวน 288 คน และนักศึกษาหญิง จำนวน 248 คน

$$(2) z_c = 4.77 \text{ และ } z_u = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาชายส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพ
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง กล่าวคือ ระดับต่ำสุดไม่มี แต่มีเฉพาะ
ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 0.35 ระดับปานกลางร้อยละ 36.80 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ
61.46 และระดับสูงสุกร้อยละ 1.39 ส่วนนักศึกษาหญิงปรากฏว่าส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทาง
การเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ระดับต่ำสุดไม่มี แต่มีเฉพาะระดับ
ค่อนข้างต่ำร้อยละ 0.40 ระดับปานกลางร้อยละ 54.44 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 44.76

และระดับสูงสุกร้อยละ 0.40 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งสอง เพศ จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชายคือ 115.39 คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาหญิงคือ 111.40 คะแนน มากพอสมควรคือ 3.99 คะแนน

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของนักศึกษาทั้งสอง เพศไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z -test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า z จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ผลปรากฏว่าค่า z_c ที่ได้จากการคำนวณเปรียบเทียบ (คือเท่ากับ 4.77) มีค่ามากกว่าค่า z_t จากตารางมาตรฐาน นั้นแสดงว่าบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การที่นักศึกษาชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาหญิงนั้น คงจะเนื่องมาจากอิทธิพลการอบรมเลี้ยงดูของสถาบันครอบครัวไทย ที่เปิดโอกาสให้ชายมีอิสระเสรีภาพและความเป็นตัวของตัวเองมากกว่าหญิง ดังได้เคยกล่าวมาแล้วนั่นเอง

2. สถานภาพทางเพศกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ

ควยเหตุผลท่านเองเกี่ยวกับกับการตั้งสมมติฐานที่ 5 และสมมติฐานที่ 11 ผู้วิจัย จึงได้ตั้งสมมติฐานที่ 12 ไว้ว่า "นักศึกษาชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาหญิง"

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาหญิง ดังนั้นสมมติฐานที่ 12 ที่ตั้งไว้ จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับต่าง ๆ กัน มีดังในตารางต่อไปนี้ โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 19

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง
ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม สถานภาพทางเพศ	ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนน เฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
นักศึกษาชาย	- (-)	5.21(15)	54.86(158)	39.58(114)	0.35(1)	100(283)	108.06
นักศึกษาหญิง	- (-)	1.21(3)	44.76(111)	53.22(132)	0.81(2)	100(248)	112.32

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมี
นักศึกษาชายจำนวน 288 คน และนักศึกษาหญิง 248 คน

$$(2) z_c = 4.00 \text{ และ } z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาชายส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพ
ทางการเมืองแบบเผด็จการอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือระดับต่ำสุดไม่มี แต่มีเฉพาะระดับ
ค่อนข้างต่ำร้อยละ 5.21 ระดับปานกลางร้อยละ 54.86 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 39.58
และระดับสูงร้อยละ 0.35 ส่วนนักศึกษาหญิงปรากฏว่าส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมือง
แบบเผด็จการอยู่ในระดับค่อนข้างสูง กล่าวคือระดับต่ำสุดไม่มี แต่มีเฉพาะระดับค่อนข้างต่ำ
ร้อยละ 1.21 ระดับปานกลางร้อยละ 44.76 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 53.22 และระดับ
สูงร้อยละ 0.81 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งสองเพศ จะเห็นได้ว่า
คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชายคือ 108.06 คะแนน ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาหญิง คือ
112.32 คะแนน พอสมควรคือ 3.26 คะแนน

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของนักศึกษาทั้งสอง เพศนี้ไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z -test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า z_c จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ผลปรากฏว่าค่า z_o ที่ได้จากการคำนวณเปรียบเทียบ (คือ เท่ากับ 4.00) มีค่ามากกว่าค่า z_c จากตารางมาตรฐาน นั้นแสดงว่าบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การที่นักศึกษาชายมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาหญิงนั้น คงจะเนื่องมาจากอิทธิพลการอบรมกล่อมเกลารวมของสถาบันครอบครัวและค่านิยมของสังคมไทยที่ปลูกฝังให้ชายมีอิสระเสรีภาพมากกว่าหญิง โดยหญิงก็จะยกย่องให้ชายเป็นผู้นำและปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยให้คงไว้โดยกล่าวมาแล้วนั่นเอง

จากผลการพิสูจน์สมมติฐานที่ 11 และ 12 ที่ผ่านมา นี้ชี้ให้เห็นว่าสถานภาพทางเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแตกต่างกัน ทั้งแบบประชาธิปไตยและแบบเผด็จการ ซึ่งผลการวิจัยนี้มีลักษณะสอดคล้องกับรายงานการวิจัยหลายฉบับ อาทิ ของแอลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba) เคท มิลเลทท์ (Kate Millett) จำเนียร แสงสว่าง วงศ์ เลิศไพศาล และเรืออากาศโทไกรวุธ จิระบุตร ดังได้เคยกล่าวมาแล้ว

เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการ เมืองระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาของวิทยาลัยครู

การทดสอบสมมติฐานที่ 13 ถึงสมมติฐานที่ 22 ในลำดับต่อไปนี้ จะเป็นการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการ เมืองระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาวิทยาลัยครูเป็นการเฉพาะ โดยถือเอาสถานภาพความเป็นอาจารย์ - นักศึกษา เพศ และสาขาวิชาที่สอนที่เรียน เป็นตัวแปรอิสระ และจะแยกพิจารณาออกตามลักษณะตัวแปรตาม คือ บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยและแบบเผด็จการทำนองเดียวกันกับการพิสูจน์สมมติฐานอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว

1. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

อาจารย์และนักศึกษานั้น มีสถานภาพและหน้าที่คานการ เรียนการสอนแตกต่างกัน กล่าวคือ อาจารย์มีหน้าที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ นักศึกษาทั้งในคานวิชาการ และคานจริยธรรม ส่วนนักศึกษาก็มีหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนและรับเอาความรู้คานต่าง ๆ ที่อาจารย์ถ่ายทอดให้ เพื่อนำไปประกอบอาชีพและปรับปรุงวิถีชีวิตของคานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ลักษณะที่แตกต่างกันอย่าง เคนชักร ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาพอสรุปได้คานนี้

1. คานการศึกษา โดยทั่วไปอาจารย์จะมีระดับการศึกษาสูงกว่านักศึกษานักศึกษาในวิทยาลัยคานนั้นอาจารย์ส่วนใหญ่ (ขณะที่ทำการวิจัย) มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ส่วนปริญญาเอกมีน้อยมาก คือมีแห่งละคานหรือสองคานเท่านั้น ส่วนนักศึกษาก็เป็นผู้ที่กำลังก้าวเข้ามาศึกษาในระดับปริญญาตรี

2. คานประสบการณ์ในชีวิต อาจารย์นอกจากจะมีระดับการศึกษาสูงกว่านักศึกษาคานแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในชีวิตมากกว่านักศึกษาคานอีกคาน กล่าวคือ เคยเป็นนักศึกษามากอน เคยมีประสบการณ์ทางการเมืองและสังคมมากอน เคยพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคานเห็นกับบุคคลประเภทต่าง ๆ มากากกว่า ฯลฯ จากประสบการณ์คานดังกล่าว ย่อมจะทำให้อาจารย์เข้าใจมนุษย์ เข้าใจปัญหาสังคมเศรษฐกิจและการ เมืองมากกว่านักศึกษาคาน

3. คานความรับผิดชอบ นอกจากความรับผิดชอบคานการ เรียนการสอนแล้ว อาจารย์ส่วนใหญ่ยังต้องรับผิดชอบในการ เลี้ยงคานครอบครัวหรือให้การอุปการะบุคคลอื่น ๆ อีกคาน แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาอาศัยหรือการช่วยเหลือจากบิดาคานมาร คานหรือผู้ปกครองอยู่ กล่าวอย่างสั้น ๆ ก็คือ นักศึกษาคานยังพึ่งตัวเองไม่ได้ (โดยเฉพาะทางคานการ เงิน) ยังขึ้นอยู่กับุคคลอื่น โดยนัยนี้ การตัดสินใจในปัญหาใด ๆ อาจารย์ย่อมมีอิสระและเป็นคานของตัวเองมากกว่านักศึกษาคาน

จากลักษณะความแตกต่างกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาทั้ง 3 ประการดังกล่าว โดยที่อาจารย์ผู้ซึ่งมีระดับการศึกษาสูงกว่า มีประสบการณ์ในชีวิตมากกว่า และมีความรับผิดชอบมากกว่า จึงน่าจะทำให้อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาบ้านเมืองอย่างมีเหตุมีผลและเชื่อมั่นในตัวเองมากกว่านักศึกษา

นอกจากนี้รายงานการวิจัยทางวิชาการหลายฉบับก็ยืนยันว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่จะมีความโน้มเอียงนิยมหรือมีความคิดความเชื่อสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำ¹ ทั้งนี้เพราะว่า ยิ่งมีการศึกษาสูงเพียงใดย่อมจะทำให้คนมีความคิดอันกว้างขวางมีวิจารณ์ยาวนาน รู้จักใช้สติปัญญาในการตัดสินใจปัญหาอย่างมีเหตุมีผลมากขึ้นเพียงนั้น กล่าวคือไม่ยึดถือหรือเชื่อมั่นในสิ่งมงาย อย่างที่เรียกว่า "ศรัทธานำปัญญา"

เหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 13 ไว้ว่า "อาจารย์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษา"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษา ดังนั้นสมมติฐานที่ 13 ที่ตั้งไว้ จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและ

¹ See Seymour Martin Lipset, Political Man (New York: Doubleday, 1960), pp. 20-21.; Burton R. Clark, Educating the Expert Society (San Francisco: Chandler, 1962), pp. 30-36.; and William Karnhauser, The Politics of Mass Society (London: Routledge and Kegan Paul, 1960), p.69; V.O.Key, Jr., Public Opinion and American Democracy (New York: Alfred A Knopf, 1961), pp. 315-343; Quoted in Thinapan Nakata, The Problem of Democracy in Thailand: A Study of Political Culture and Socialization of College Students, p. 162.

คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์และนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 20

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์	- (-)	- (-)	22.78(41)	71.11(120)	6.11(11)	100(180)	119.73
นักศึกษา	- (-)	0.37(2)	44.96(241)	53.73(288)	0.93(5)	0.93(536)	113.55

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์จำนวน 180 คน และนักศึกษา จำนวน 536 คน

(2) $Z_c = 6.44$ และ $Z_t = 1.96$

จากข้อมูลในตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง กล่าวคือ ระดับต่ำสุดและค่อนข้างต่ำไม่มี แต่มีเฉพาะระดับปานกลางร้อยละ 22.78 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 71.11 และระดับสูงสุดร้อยละ 6.11 ส่วนนักศึกษาส่วนใหญ่ก็มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับค่อนข้างสูงคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ระดับต่ำสุดไม่มี แต่มีเฉพาะระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 0.37 ระดับปานกลางร้อยละ 44.96 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 53.73 และระดับสูงสุด

ร้อยละ 0.93 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์กับของนักศึกษา คือ 119.73 และ 113.55 คะแนน ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มอาจารย์ สูงกว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มนักศึกษาถึง 6.18 คะแนน ซึ่งนับได้ว่าเป็นความแตกต่างกันมากทีเดียว

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของกลุ่มอาจารย์กับกลุ่มนักศึกษาไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z-test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า z_c จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ผลปรากฏว่าค่า z_c จากค่าคำนวณเปรียบเทียบ (คือเท่ากับ 6.44) มีค่ามากกว่าค่า z_c จากตารางมาตรฐาน นั่นแสดงว่า บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์กับของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ อาจารย์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพความเป็นอาจารย์กับความ เป็นนักศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

ด้วยเหตุผลที่อ้างถึงเกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานที่ 13 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 14 ไว้ว่า "อาจารย์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษา"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษา ดังนั้นสมมติฐานที่ 14 ที่ตั้งไว้ จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์และนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 21

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของอาจารย์กับของนักศึกษา
ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเข้จการ

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเข้จการ					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139-165		
อาจารย์	1.67(3)	13.89(25)	59.44(107)	25.00(45)	- (-)	100(180)	100.87
นักศึกษา	- (-)	3.36(18)	50.19(269)	45.89(246)	0.56(3)	100(536)	110.03

- หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์จำนวน 180 คน และนักศึกษา จำนวน 536 คน
- (2) $z_c = 7.15$ และ $z_t = 1.96$

จากข้อมูลในตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเข้จการอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ระดับต่ำสุดร้อยละ 1.67 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 13.89 ระดับปานกลางร้อยละ 59.44 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 25.00 และระดับสูงสุดไม่มี ส่วนนักศึกษาปรากฏว่าส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเข้จการอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกันและมีเฉพาะระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 3.36 ระดับปานกลางร้อยละ 50.19 ระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 45.89 และระดับสูงสุดร้อยละ 0.56 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์กับของนักศึกษาคือ 100.87 กับ 110.03 คะแนน ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มอาจารย์ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มนักศึกษาถึง 9.16 คะแนน ซึ่งนับว่ามีความแตกต่างกันมากทีเดียว

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของกลุ่มอาจารย์กับกลุ่มนักศึกษาไปทำการทดสอบเปรียบเทียบ โดยวิธี z -test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (ค่า z_c จากตารางมาตรฐานเท่ากับ 1.96) ผลปรากฏว่าได้ค่า z_c จากการคำนวณเปรียบเทียบ (คือเท่ากับ 7.15) มีค่ามากกว่าค่า z_c จากตารางมาตรฐานนั้น แสดงว่าบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของอาจารย์กับของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ อาจารย์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพความเป็นอาจารย์กับความเป็นนักศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการแตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ที่สอนสาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์

เนื่องจากอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง ผ่านประสบการณ์ในชีวิตมามากและมีความรับผิดชอบมากกว่านักศึกษาในทุกสาขาวิชา (ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หรือวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์) นอกจากนั้นอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาชีวิตแนวความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์อย่างกว้างขวาง เพราะไต่ถามการศึกษาและคลุกคลีกับวิชาความรู้ทางด้านนี้มาเป็นประจำ ดังนั้นอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงน่าจะมีความรู้และความเข้าใจในปัญหาการบ้านการเมือง มีความเชื่อมั่นในตัวเองและมีจิตใจเปิดกว้างมากกว่านักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 15 ไว้ว่า "อาจารย์ที่สอนวิชา
 ทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า
 นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอก
 ทางคานวิทยาศาสตร์"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์
 และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ ดังนั้นสมมติฐานที่ 15
 ที่ตั้งไว้ จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์มนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษา
 ที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับ
 ต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 22

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานมนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาทาง
 คานวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์มนุษยศาสตร์ และสังคมฯ	- (-)	- (-)	18.68(17)	74.73(68)	6.59(6)	100(91)	120.89
นักศึกษามนุษยศาสตร์ และสังคมฯ	- (-)	- (-)	41.15(100)	58.03(141)	0.82(2)	100(243)	114.56
นักศึกษาศาสตร์	- (-)	0.68(2)	48.12(141)	50.17(147)	1.03(3)	100(293)	112.70

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 91 คน นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวน 243 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์จำนวน 293 คน

$$(2) z_c = 4.53, 5.95 \text{ และ } z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละของอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับค่อนข้างสูงและสูงสุด มีมากกว่า ร้อยละของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับเดียวกัน นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ก็จะได้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชามากพอสมควรคือ สูงกว่า 6.33 และ 8.19 คะแนน ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของกลุ่มอาจารย์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับกลุ่มนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาไปทำการทดสอบเปรียบเทียบ โดยวิธี z-test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ผลปรากฏว่าบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของกลุ่มอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับของกลุ่มนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และของกลุ่มนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนั่นหมายความว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์

ผลจากการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สาขาวิชาที่สอนที่เรียนสถานภาพความเป็นอาจารย์ ความเป็นนักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีระดับสูงใกล้เคียงกับระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และใกล้เคียงมากกว่าระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์เล็กน้อย ที่เป็นเช่นนี้คงจะเนื่องมาจากอิทธิพลของสาขาวิชาที่เรียนนั่นเอง

4. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการระหว่างอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์

ทฤษฎีเหตุผลทำนายเกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานที่ 15 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 16 ไว้ว่า "อาจารย์ที่สอนวิชาทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่สอนทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ ดังนั้นสมมติฐานที่ 16

จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ ในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 23

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์มนุษยศาสตร์และสังคมฯ	2.20(2)	18.68(17)	62.64(57)	16.48(15)	- (-)	100(91)	97.18
นักศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมฯ	- (-)	2.47(6)	51.03(124)	45.27(110)	1.23(3)	100(243)	109.7
นักศึกษาวิทยาศาสตร์	- (-)	4.09(12)	49.49(145)	46.42(136)	- (-)	100(293)	110.2

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 91 คน นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 243 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน 293 คน

(2) $z_c = 4.53, 7.27$ และ $z_t = 1.96$

จากข้อมูลในตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละของอาจารย์ที่สอนวิชาทาง คานมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการใน ระดับค่อนข้างสูงและสูงสุดมีน้อยกว่า ร้อยละของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทาง คานมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทาง คานวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการใน ระดับค่อนข้างสูงและสูงสุด นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทาง คานมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชามากพอสมควร คือต่ำกว่า 12.57 และ 13.09 คะแนน ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของกลุ่มอาจารย์มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับกลุ่มนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาดังกล่าว ไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z-test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ผลปรากฏว่าบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของอาจารย์ที่สอนวิชาทาง คานมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทาง คานมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทาง คานวิทยาศาสตร์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนั่นหมายความว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทาง คานมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทาง คานมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทาง คานวิทยาศาสตร์

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สาขาวิชาที่สอนที่เรียน สถานภาพความเป็นอาจารย์ความเป็นนักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการแตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทาง คานมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์มีระดับต่ำลงมาใกล้เคียงกับระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของอาจารย์ที่สอนวิชาทาง คานมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์

และใกล้เคียงมากกว่า ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาที่เรียน วิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ เล็กน้อย ที่เป็นเช่นนี้คงจะ เนื่องมาจากอิทธิพลของลักษณะ สาขาวิชาที่เรียนนั่นเอง

5. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ที่สอนวิชา ทางด้านวิทยาศาสตร์กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์

อาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์นั้น แม้จะผ่านการศึกษาและคลุกคลี อยู่กับความรู้ในเรื่องแร่ธาตุ วัตถุ การคำนวณและการทดลองต่าง ๆ ในห้องปฏิบัติการ อันไม่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมนุษย์ในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมโดยตรงก็ตาม แต่ วิชาความรู้ทางด้านการเมืองการปกครองก็มีใช้ เรื่องที่จะคงอาศัยเทคนิคที่สลับซับซ้อนอะไร มากนัก เพียงแต่สนใจติดตามข่าวการเคลื่อนไหวทางการเมืองให้มาก ศึกษาทฤษฎีทาง การเมืองประกอบบ้าง มีความกระตือรือร้นสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น อภิปรายถกเถียงปัญหาทางการเมือง การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือ เข้าไปมีส่วนร่วมการ เคลื่อนไหวทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ฯลฯ ก็อาจจะทำให้เข้าใจ ในปัญหาทางการเมืองได้ ดังนั้นอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ ที่มีการศึกษาสูงและผ่านประสบการณ์ในชีวิตมามาก จึงน่าจะมีวิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และเข้าใจปัญหาการบ้านการเมือง ดีกว่านักศึกษานในทุกสาขาวิชา

ทศยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 17 ไว้ว่า "อาจารย์ที่สอนวิชา ทางด้านวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิชา เอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางคานวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ ดังนั้นสมมติฐานที่ 17 จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานวิทยาศาสตร์กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 24

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานวิทยาศาสตร์กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์วิทยาศาสตร์	- (-)	- (-)	26.97(24)	67.41(60)	5.62(5)	100(89)	118.54
นักศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	- (-)	- (-)	41.15(100)	58.03(141)	0.82(2)	100(243)	114.56
นักศึกษาศาสตร์	- (-)	0.68(2)	48.12(141)	50.17(147)	1.03(3)	100(293)	112.70

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานวิทยาศาสตร์ จำนวน 89 คน นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 243 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ จำนวน 293 คน

$$(2) z_c = 2.98, 4.44 \text{ และ } z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละของอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับคณขางสูงและสูงสุด มีมากกว่า ร้อยละของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองในระดับคณขางสูงและสูงสุด นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ก็จะได้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานวิทยาศาสตร์สูงกว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชามากพอสมควร คือ สูงกว่า 3.98 และ 5.84 คะแนน ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของกลุ่มอาจารย์วิทยาศาสตร์กับกลุ่มนักศึกษาทั้งสองสาขามาพิจารณากันแล้วไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z-test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ผลปรากฏว่าบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานวิทยาศาสตร์ กับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนั่นหมายความว่าอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษานักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สาขาวิชาที่สอนที่เรียน สถานภาพความเป็นอาจารย์ ความเป็นนักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีระดับสูงใกล้เคียงกับระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางคานวิทยาศาสตร์และใกล้เคียงมากกว่าระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางคานวิทยาศาสตร์เล็กน้อย ที่เป็นเช่นนี้คงจะเนื่องมาจากอิทธิพลของลักษณะสาขาวิชาที่เรียนนั่นเอง

6. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการระหว่างอาจารย์ที่สอนวิชาทางค่าน
วิทยาศาสตร์กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางค่านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษาที่
เรียนวิชาเอกทางค่านวิทยาศาสตร์

ควยเหตุผลทำนองเดียวกันกับการตั้งสมมติฐานที่ 17 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 18
ไว้ว่า "อาจารย์ที่สอนวิชาทางค่านวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่า
นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางค่านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทาง
ค่านวิทยาศาสตร์"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางค่านวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการ
เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางค่านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ
นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางค่านวิทยาศาสตร์ ดังนั้นสมมติฐานที่ 18 จึงเป็นจริง ส่วนการ
กระจายรอยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางค่านวิทยาศาสตร์ และนักศึกษาที่
เรียนวิชาเอกทางค่านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางค่าน
วิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้
(โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 25

ตาราง เปรียบเทียบรอยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของอาจารย์ที่สอนวิชาทางค่านวิทยาศาสตร์
กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางค่านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอก
ทางค่านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนน เฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์วิทยาศาสตร์ นักศึกษามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	1.12(1)	8.99(8)	56.18(50)	33.71(30)	- (-)	100(89)	104.64
นักศึกษามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	- (-)	2.47(6)	51.03(124)	45.27(110)	1.23(3)	100(243)	109.75
นักศึกษามนุษยศาสตร์	- (-)	4.09(12)	49.49(145)	46.42(136)	- (-)	100(293)	110.27

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน 89 คน นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 243 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน 293 คน

$$(2) z_c = 2.93, 3.23 \text{ และ } z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละของอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับค่อนข้างสูง (ระดับสูงสุดไม่มี) มีน้อยกว่า ร้อยละของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับค่อนข้างสูงและสูงสุด นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก็จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาพอสมควรคือ ต่ำกว่า 5.11 และ 5.63 คะแนน ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของกลุ่มอาจารย์วิทยาศาสตร์กับกลุ่มนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาดังกล่าวไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z-test โดยใช้ความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ผลปรากฏว่า บุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของอาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ กับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนั่นแสดงว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สาขาวิชาที่สอนที่เรียน สถานภาพความเป็นอาจารย์ความเป็นนักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการแตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า รัศมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางค่านิยมมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีรัศมีต่ำลงมากใกล้เคียงกับรัศมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของอาจารย์ที่สอนวิชาทางค่านิยมวิทยาศาสตร์และใกล้เคียงมากกว่า รัศมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางค่านิยมวิทยาศาสตร์เล็กน้อย ที่เป็นเช่นนี้คงจะเนื่องมาจากลักษณะสาขาวิชาที่เรียนนั่นเอง

7. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ชายกับนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ดังได้เคยกล่าวมาแล้วว่า ผู้มีสถานภาพเป็นอาจารย์เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีประสบการณ์ในชีวิตหรือผ่านโลกมามาก และผู้มีสถานภาพเป็นเพศชายก็มักจะมีคามกระตือรือร้นสนใจในกิจการบ้านเมืองมากกว่าเพศหญิง ดังนั้นอาจารย์ชาย ผู้ซึ่งมีสถานภาพเป็นทั้งอาจารย์และเป็นเพศชายด้วยแล้ว ก็น่าจะมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า ผู้ที่เป็นนักศึกษารายและหญิง นอกจากนั้นนักศึกษารายและหญิงยังต้องพึ่งพาอาศัยบิดามารดาหรือผู้ปกครองอยู่มาก ซึ่งย่อมทำให้ขาดความมีอิสระและเป็นตัวของตัวเองน้อยกว่าอาจารย์ชาย

เหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 19 ไว้ว่า "อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษารายและนักศึกษาหญิง"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษารายและนักศึกษาหญิง ดังนั้นสมมติฐานที่ 19 จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชายและนักศึกษารายและนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ มีในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 26

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของอาจารย์ชายกับนักศึกษาชายและ
นักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์ชาย	- (-)	- (-)	18.63(19)	72.55(74)	8.82(9)	100(102)	120.86
นักศึกษาชาย	- (-)	0.35(1)	36.81(106)	61.46(177)	1.89(4)	100(288)	115.39
นักศึกษาหญิง	- (-)	0.40(1)	54.44(135)	44.76(111)	0.40(1)	100(248)	111.40

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์ชายและนักศึกษาชาย-หญิง ที่ตอบแบบสอบถามซึ่งมีอาจารย์ชายจำนวน 102 คน นักศึกษาชาย จำนวน 288 คน และนักศึกษาหญิง จำนวน 248 คน

$$(2) z_c = 4.05, 7.17 \text{ และ } z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่าร้อยละของอาจารย์ชายที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและสูงสุด มีมากกว่า ร้อยละของนักศึกษาชายและของนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในระดับค่อนข้างสูงและสูงสุด (โปรดดูตัวเลขในตารางที่ 27 ประกอบ) นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชายกับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชายและของนักศึกษาหญิง ก็ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชายสูงกว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชายและของนักศึกษาหญิง ก็สูงกว่า 5.47 และ 9.46 คะแนน ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนข้อมูลของอาจารย์ชายกับของนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง ไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z -test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ผลปรากฏว่า บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์ชายกับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนั่นแสดงว่า อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพทางเพศ สถานภาพความเป็นอาจารย์และความเป็นนักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

8. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการระหว่างอาจารย์ชายกับนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ทฤษฎีผลทำนองเดียวกันกับการตั้งสมมติฐานที่ 19 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 20 ไว้ว่า "อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ดังนั้นสมมติฐานที่ 20 จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชายและนักศึกษารายและนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการในระดัต่าง ๆ มีในตารางต่อไปนี้ โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 27

ตารางเปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของอาจารย์ชายกับนักศึกษาชายและ
นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์ชาย	2.94(3)	15.69(16)	61.74(63)	19.61(20)	- (-)	100(102)	98.33
นักศึกษาชาย	- (-)	5.21(15)	54.86(158)	39.58(114)	0.35(1)	100(288)	108.06
นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์	- (-)	1.21(3)	44.76(111)	53.22(132)	0.81(2)	100(248)	112.32

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์ชาย นักศึกษาชาย และ
นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์ชายจำนวน 102 คน
นักศึกษาชายจำนวน 288 คน และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 248 คน

$$(2) Z_c = 5.58, 8.14 \text{ และ } Z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละของอาจารย์ชายที่มี
บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ ในระดับค่อนข้างสูง (ระดับสูงสุดไม่มี) มีน้อยกว่า
ร้อยละของนักศึกษาชายและร้อยละของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ
ในระดับค่อนข้างสูงและสูงสุด และ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ชาย
กับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชายและของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ก็ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์
ชายต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชายและของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คือต่ำกว่า 9.73 และ
13.99 คะแนน ตามลำดับ

นอกจากนั้นเมื่อนำคะแนนข้อมูลของอาจารย์ชายกับของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z -test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ผลปรากฏว่าบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของอาจารย์ชายกับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ ของนักศึกษาชายและของนักศึกษาหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนั่นแสดงว่าอาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพทางเพศ สถานภาพความเป็นอาจารย์ ความเป็นนักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการแตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาชายมีระดับต่ำลงมากไปไกล เคียงกับระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของอาจารย์ชายและไกล เคียงมากกว่า ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาหญิงพอสมควร ที่เป็นเช่นนี้คงจะเนื่องมาจากอิทธิพลของสถานภาพทาง เพศของนักศึกษาชายนั่นเอง

9. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์หญิงกับนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

แม้ว่าผลงานการวิจัยหลายฉบับจะระบุว่าเพศหญิง มีความกระตือรือร้นสนใจ ในกิจกรรมทางการ เมืองน้อยกว่าเพศชายดัง ได้เคยกล่าวมาแล้วก็ตาม แต่อาจารย์หญิง เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีประสบการณ์ในชีวิตมาก ส่วนนักศึกษาชายและหญิง เป็นผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า ผ่านประสบการณ์ในชีวิตมาน้อยและยังอยู่ในความอุปการะของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ความเป็นอิสระและการมีความเชื่อมั่นในตนเองย่อมจะน้อยกว่าอาจารย์หญิง นอกจากนั้นลักษณะ ความเป็นเผด็จการที่ได้รับอิทธิพลจากสถาบันครอบครัวและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ คงจะไม่ถูกลบล้างให้หมดสิ้นไปได้โดยระบบการศึกษาในวิทยาลัยครู เพียงชั่ว

ระยะเวลาเพียง 1-4 ปี ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเชื่อว่า อาจารย์หญิงน่าจะมีบุคลิกภาพ
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 21 ไว้ว่า "อาจารย์หญิงมีบุคลิกภาพทาง
การเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์หญิงมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
สูงกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ดังนั้นสมมติฐานที่ 21 จึงเป็นจริง ส่วนการกระจาย
รอยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์หญิงและนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพ
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ มีดังในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียด
การตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 28

ตาราง เปรียบเทียบรอยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของอาจารย์หญิงกับนักศึกษาชาย
และนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย					รวม	คะแนน เฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139-165		
อาจารย์หญิง	- (-)	- (-)	28.21(22)	69.23(54)	2.56(2)	100(78)	118.24
นักศึกษาชาย	- (-)	0.35(1)	26.81(106)	61.46(177)	1.39(4)	100(288)	115.39
นักศึกษาหญิง	- (-)	0.40(1)	54.44(135)	44.76(111)	0.40(1)	100(248)	111.40

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์หญิง นักศึกษาชาย และ
นักศึกษาหญิงที่ตอบแบบสอบถามซึ่งมีอาจารย์หญิงจำนวน 78 คน นักศึกษา
ชายจำนวน 288 คน และนักศึกษาหญิงจำนวน 248 คน

$$(2) z_c = 2.10, 5.17 \text{ และ } z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่าร้อยละของอาจารย์หญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับคอนข้างสูงและสูงสุด มีมากกว่า ร้อยละของนักศึกษาชายและร้อยละของนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับคอนข้างสูงและสูงสุด และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์หญิงกับของนักศึกษาชายและของนักศึกษาหญิงก็ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของอาจารย์หญิงสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชายและของนักศึกษาหญิง คือสูงกว่า 2.85 และ 6.84 คะแนนตามลำดับ

นอกจากนั้น เมื่อนำคะแนนข้อมูลของอาจารย์หญิงกับนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z-test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ผลปรากฏว่าบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์หญิงกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาชายและของนักศึกษาหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนั่นแสดงว่า อาจารย์หญิงมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพทางเพศ สถานภาพความเป็นอาจารย์ ความเป็นนักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาชายมีระดับสูงใกล้เคียงกับระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์หญิงและใกล้เคียงมากกว่าระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาหญิงที่เป็นเช่นนี้คงจะเนื่องมาจากอิทธิพลของสถานภาพทางเพศของนักศึกษาชายนั่นเอง

10. เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการระหว่างอาจารย์หญิงกับนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ เกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานที่ 21 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 22 ไว้ว่า "อาจารย์หญิงมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง"

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์หญิงมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ดังนั้นสมมติฐานที่ 22 จึงเป็นจริง ส่วนการกระจายร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์หญิงและนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการในระดับต่าง ๆ มีในตารางต่อไปนี้ (โปรดดูรายละเอียดการตอบคำถามแต่ละข้อในภาคผนวก ข.)

ตารางที่ 29

ตาราง เปรียบเทียบร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของอาจารย์หญิงกับนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ					รวม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ต่ำสุด 33 - 59	ค่อนข้างต่ำ 60 - 86	ปานกลาง 87 - 111	ค่อนข้างสูง 112 - 138	สูงสุด 139 - 165		
อาจารย์หญิง	- (-)	11.54(9)	56.41(44)	32.05(25)	- (-)	100(78)	104.18
นักศึกษาชาย	- (-)	5.21(15)	54.86(154)	39.58(114)	0.35(1)	100(288)	108.06
นักศึกษาหญิง	- (-)	1.21(3)	44.76(111)	53.22(132)	0.81(2)	100(248)	112.32

หมายเหตุ : (1) ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บหมายถึง จำนวนอาจารย์หญิง นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงที่ตอบแบบสอบถามซึ่งมีอาจารย์หญิง จำนวน 78 คน นักศึกษาชายจำนวน 288 คน และนักศึกษาหญิง จำนวน 248 คน

$$(2) Z_c = 2.10, 4.46 \text{ และ } Z_t = 1.96$$

จากข้อมูลในตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่าร้อยละของอาจารย์หญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับค่อนข้างสูง (ระดับสูงสุดไม่มี) มีน้อยกว่าร้อยละของนักศึกษารายและร้อยละของนักศึกษาหญิงที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับค่อนข้างสูงและสูงสุด และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์หญิงกับของนักศึกษารายและของนักศึกษาหญิงก็จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์หญิงต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษารายและของนักศึกษาหญิงคือต่ำกว่า 3.88 และ 8.14 คะแนนตามลำดับ

นอกจากนั้นเมื่อนำคะแนนข้อมูลของอาจารย์หญิงกับนักศึกษารายและนักศึกษาหญิงไปทำการทดสอบเปรียบเทียบโดยวิธี z-test โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ผลปรากฏว่าบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของอาจารย์หญิงกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาราย ของนักศึกษาหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนั่นแสดงว่าอาจารย์หญิงมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษารายและนักศึกษาหญิง

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพทางเพศ สถานภาพความเป็นอาจารย์ ความเป็นนักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการแตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของนักศึกษารายมีระดับต่ำลง ใกล้เคียงกับระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของอาจารย์หญิง และในกรณีนี้ แสดงว่าระดับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการของนักศึกษาหญิงพอสมควรที่เป็นเช่นนี้คงจะเนื่องมาจากอิทธิพลของสถานภาพทางเพศของนักศึกษารายนั่นเอง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษามูลคณิกภาพทางการเมืองของอาจารย์และนักศึกษา ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ พอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูง ขณะเดียวกันก็มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับปานกลาง และค่อนข้างสูงเล็กน้อย เมื่อแยกพิจารณาตามสาขาวิชาที่สอน คือ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับสาขาวิทยาศาสตร์ ปรากฏว่า อาจารย์ทั้งสองสาขามีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างสูง โดยไม่มีความแตกต่างกัน แต่สำหรับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการ อาจารย์ที่สอนสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบนี้ต่ำกว่า อาจารย์ที่สอนสาขาวิทยาศาสตร์อย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ปรากฏว่า อาจารย์ชายกับอาจารย์หญิงมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการอาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบนี้ต่ำกว่าอาจารย์หญิงอย่างเห็นได้ชัด
2. นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างสูง ขณะเดียวกันก็มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับปานกลางและค่อนข้างสูงอย่างเห็นได้ชัดเจน เมื่อแยกพิจารณาตามสาขาวิชาเอกที่เรียน ปรากฏว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางศึกษาศาสตร์เล็กน้อย แต่สำหรับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการนักศึกษาทั้งสองสาขามีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบนี้ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ปรากฏว่า นักศึกษาชายมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาหญิง และในขณะเดียวกันนักศึกษาชายก็มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาหญิงอย่างเห็นได้ชัด

3. เมื่อนำบุคลิกภาพทางการ เมืองทั้งแบบประชาธิปไตยและแบบเผด็จการ ของอาจารย์กับนักศึกษามาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่า อาจารย์มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษา ขณะเดียวกัน อาจารย์ก็มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาอย่างเห็นได้ชัด เมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาที่สอนกับสาขาวิชา ที่เรียน ปรากฏว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทาง คำนมุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบุคลิกภาพ ทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่ เรียนวิชาเอกทาง คำนมุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์และนักศึกษาที่ เรียนวิชาเอกทาง คำนวิทยาศาสตร์ ขณะเดียวกันอาจารย์ที่สอน วิชาทาง คำนมุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ก็มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่า นักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาดังกล่าวย่างเห็นได้ชัด ส่วนอาจารย์ที่สอนวิชาทาง คำนวิทยาศาสตร์ ก็มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่ เรียนวิชาเอกทาง คำนมนุษย ศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษาที่ เรียนวิชาเอกทาง คำนวิทยาศาสตร์ ขณะเดียวกันก็มี บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาดังกล่าว เช่นเดียวกัน เมื่อแยกพิจารณาตามเพศปรากฏว่า อาจารย์ชายมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตย สูงกว่านักศึกษาทั้ง เพศชายและเพศหญิง ขณะเดียวกันก็มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ ต่ำกว่านักศึกษาทั้งสอง เพศอย่างเห็นได้ชัด ส่วนอาจารย์หญิงก็มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบ ประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษายายเล็กน้อย และสูงกว่านักศึกษาหญิงมาก ในขณะเดียวกัน อาจารย์หญิงก็มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำกว่านักศึกษายายเล็กน้อยและต่ำกว่า นักศึกษาหญิงมาก

อย่างไรก็ตาม ถ้าเรานำบุคลิกภาพทางการ เมืองแต่ละแบบของอาจารย์และ นักศึกษามาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ก็จะเห็นความแตกต่างกันดังแสดงไว้ในตารางที่ ต่อไปนี้

ตารางที่ 30

ตารางแสดงลำดับการมีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตย
และแบบเผด็จการของอาจารย์และนักศึกษา โดยเรียงจากสูงไปหาต่ำ

บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตย			บุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการ		
ลำดับ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ย	ลำดับ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ย
1.	อาจารย์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	120.89	1.	นักศึกษาหญิง	112.32
2.	อาจารย์ชาย	120.86	2.	นักศึกษาวิทยาศาสตร์	110.27
3.	อาจารย์ (รวม)	119.73	3.	นักศึกษา (รวม)	110.03
4.	อาจารย์วิทยาศาสตร์	118.54	4.	นักศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	109.75
5.	อาจารย์หญิง	118.24	5.	นักศึกษาชาย	108.06
6.	นักศึกษชาย	115.39	6.	อาจารย์หญิง	104.18
7.	นักศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	114.56	7.	อาจารย์วิทยาศาสตร์	104.68
8.	นักศึกษา (รวม)	113.55	8.	อาจารย์ (รวม)	100.87
9.	นักศึกษาวิทยาศาสตร์	112.70	9.	อาจารย์ชาย	98.33
10.	นักศึกษหญิง	111.40	10.	อาจารย์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	97.16

จากตารางที่ 30 ชี้ให้เห็นว่า อาจารย์ที่สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นกลุ่มที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยสูงที่สุด ขณะเดียวกันก็มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการต่ำสุด ในทางตรงกันข้ามนักศึกษาหญิง เป็นกลุ่มที่มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยต่ำที่สุด และขณะเดียวกันก็มีบุคลิกภาพทางการ เมืองแบบเผด็จการสูงที่สุด